Sal 1 — Hejmar 6

Duşemb 7 Hizêran 1943

ROJA NÛ

Kiriyariya Roja Nû; ji bona erdên Sûriye û Libnanê; 10 lîreyên Sûrî; ji bona welatên din 2 lîreyên ingilîzî. Bihayê Hejmarekê: 10 Qemerî.

Dîwan û gerînendekariya Rojnamê: Bêrût-Birc; Weqif Tabet, Telefona Dîwanê: 74-04; Telefona Mala Xwediyê Roja Nû: 84-41. Edresa telg: Bêrût-Rojanû.

XWEDÎ Û GERÎNENDE: MÎR Dr. KAMIRAN ALÎ BEDIR-XAN

CENG & SIYASET

DEWRAN

Şkênandina Noqavan

Şerê şkênandina êrîşên noqavan dom dike. Nihû xweş xuya dibe ko deryavanên noqavên Mihwerê pêşiya tehsîrên lexeman de çavtirsiyandî bûne; û gava ew lexem dikevin dora wan, hema derdikevin rûyê avê û mirina xwe li ser rûyê behrê ji noqî avê bûnê çêtir digirin. Her çend jî, gava balafirên hevalbenda nîzîkî wan in, li rûyê behrê de man, rast bi rast xwe kuştin e.

Di nav deh rojên dawîn de balafirên brîtanî 30 noqavên elemanî xeriqandine; ew noqav gava rastî balafira hatine noqî avê ne bûne û xwestine di pêşiya derbên balafiran de, bi top û mitralyozan xwe biparêzin, lê ji wan ne hat. Heke noqî avê bibiwana, tirsa lexemên avîn hebû yên ko balafir davêjîn û rûhê noqava distînîn.

Şerê mezîn ê berî de jî, zora noqavên elemanî bi şkênandina çavên deryavanên wan, hati bû birin.

Rojnameke Ingilîzî li ser vê pirsê dibêje : Şerê Etlantîkê dom dike, lê emê di vî şerî de serfiraz bibin. Di vê qadê de em keti bûn tengiyê lê êdî ev demên zehmet jî bi şûnda mane; û bi himeta destgehên emer qanî waporên ko hatine û têne çêkirin ji yên binavbûyî zehf bêtir in. ji xwe Lordê Emîraliya Brîtanî ê yekemîn Eleksander gotiye: ez cihê xwe ji yê Emiral D'onitz çêtir diecibînim.— D'onitz serfermandarê qiwetên elemanî yên behrê ye.—

Rojnama ingilîzî bi ser ve zêde dike û dibêje: Herwekî serekwezîrê me Mr. Çorçil gotiye: Emê di Asya û Ewripayê de şerî neyarên xwe bikin, û ev jî bê ko dijminên me bikarin çavê xwe vekin û bihna xwe bistînin. Armanca me serfirazî ye û rojek berî rojekê; ji ber ko wext tiştekî hêja û giranbiha ye.

Ordiya Çaremîn

Çar milyon eskerên rûsî, leşkerine teze li ber dest in, yên ko di bin fermandariya Mareşal Voroşilof û Budyenî de talîm dîtine, hînî şerkirinê bûne. Ev eskerên he,di sala 1941-î û bihara 1942-an de ketine xizmeta welêt û xwe yighandine eskergehan.

Çekê rûsî ê hewayî jî xurtiya derbên xwe hefta dawîn bi xirakirina 400 balafirên elemanî pêşçavan kiriye.

Bombardimanên Hewayî

Pêşiya zora bombeavêjên hevalbendan de, radyoyên Roma û Berlinê dane ber qîran û serekdewletekî bêteref jî di vê pirsê de, xwestiye pişta giliyên talyan û elemana xurt bike.

Ev e cihaba Brîtanya - Mezin: Mr. Îdin gotiye: Hevalbenda mekîneya Mihwerê a şerî, li her derê ko rastî wê tên bombardiman dikin.

SED HEZAR BALAFIR BI MILYONAN BOMBE

Karxaneyên Emerîqanî 100.000 Balafir, 1.200 Wapor, 1.500.000 Mitralyoz Çêkirine.

Nû-york — A.F.I. Radyoa Nû-yorkê dide Zanîn: Duhî êvarê febrîqeyên emerîqanî balafira xwe a sedhezaremîn çêkiriye. Ev tiştekî hêja ye û şayesteye ko mirov qala wî bike. Heke heta niha febrîqe û Karxaneyên emerîqanî 100.000 balafir çêkirine, Waporên me ên şerî jî sedî de sed bêtir bûne. Destgehwaporên emeriqanî 1000 maporên barkêş, 100 cengkeştî û 100 gemiyên banzînkêş çêkirine û ev yekîneyên he ketine behrê. Karxaneyên emeriqani yên çek û cebilxanan milyonek û heştî û çar hezar ton bombe, 100,000 topên balafirşiken û 1,500,000 mitralyoz jî çêkirine.

Moskû - R: Radyoa Moskovayê elam dide: 520 balafirên sovyeti ên dûrger, li hêjagehên erdê Orelê û li rêhesinan xistine, di nav stasyoa û depoxaneyan de şewat û teqandinine mezin çêbûne.

Londre - A.F.I. Serekwezîr Mr. Çorcil vegeriyaye Londrê û di Cezayirê de bi general De Gol û jîro re axaftiye.

Londre - R-: Di Londreyê de işareta talukê hatiye dayîn û dengê topên balafirşiken hatiye bihistin.

GOTARÊN

GENERAL DE GOL - GENERAL JIRO

Hemî Frensiza dil û Gotina Xwe Kirine Yek û Kişwerê Xwe Gihandine Yekîtiyê

Londre - A. F. I. Duhî êvarê general de Gol di radyoa Cezayirê de peyiviye û gotiye : Komîta Frensizî ji bona xelaskirina Frensê hatiye danîn. Kar û xebata wê zehmet e, lê dilê wê xurt û zexm e. Emê bi hemî qiwetên xwe û di tenişta Hevalbendan de şerî dijmina bikin. Divê emê dil, dest û gotina xwe bikin yek.

Her tiştî, her fedakariyê ko ji bona xelas û serbestkirina Frensê hewceye emê bikin. Îro dengê welatê me nikare bête bihistin, xelkê me nikarin devê xwe vekin ; ji ber vê yekê divê frensiz li kû derê jî bibin, arîkariya welatê xwe bikin ; ji dil û can, bi eşq û heyecan bên arîkariya welêt. Îro hemî mêrên Frensê, şerevaniyên Frensê li ser rêkê dimeşin. Welatê me hewcedarî xebat, mêranî û bextê zaroên xwe ye. Ala me ji nû ve bi bayê zefer û serfiraziyê pêl dide. Nijadê me ji bona şerî hatiye afirandin û emê di şerên dijwar ên nûjen de xurtî û qudreta miletê xwe vejînin, û wî bigehînin mezinahî û serbestiyê. Mezinahî lê tê. General jîro di axaftina xwe de gotiye : Hemî mêr û şerevaniyên Frensê li ser rêkê li hev civiyane. Yekîtiya Frensê çêbûye. Edî komên şerevaniyan nîne ; komek, Frenseyek heye. Ev tişt ji bona elemana perîşaniyek e. Frensê ji nû ve ser û ala xwe bilind kiriye. Îro ko frensiz gihane hev welatparêz wê bigehin armanca xwe ; armanca me serbestiya Welêt e ; nabe ko êdî dijmin bi solên xwe ên pîs û mirdar, axa welatê me a pak û paqij rêvin bike. Me destê Hevalbenda girtine û di tenişta hev de Frense û Hevalbenda yek in, yekitiyek in. Ez silavan li egîd û şehîdên frensizî, emerîqanî, sovyetî û çînî dikim.

Frensizino ! ! Frensizên ko qehr û ezabine dijwar dibînin, xwe sist ne kin, xwe pêk bînin ; dengên topên zefer û serfiraziyê ji Dunkerkê û heta Mersilyayê û ji St. Omerê û heta Stresburgê dê bêne bihistin.

Nihû derî û dergehên erdê Italyayê di pêşiya derbên me de vebûne.

Emê li gora taqeta xwe her tiştî bikin, da ko ev bombardimanên he, hêj xurtir û zortir bibin. Tiştê ko îro tê serê talyana û hêj jî, wê bê, çîredestiya Musolînî û hevalên di wî ne. Talyana bêbextî li Frensê kirine û ji ber vê yekê îro di nav bira me û wan de şer e. Musolînî bi xwe ji Hitler xwesti bû ko refên talyanî jî, têkilî refên elemanî bibin û herin li Ingilistanê xin û pê serbilind bibin.

Me ev tişt jî bira ne kiriye. Musolînî û idara wî a kufkî û riziyayî ye ko ev belayên mezin, bê sebeb anîne serê miletê talyanî; ji xwe asasa tiştê ko em îro dikin, ev bombardimanên bajaran, hevalbendê Musolînî Hitler daniye.

Em dest je êsandina talyana na kişînin; û peyayên ko îro radibin û giliya me û ax û wah dikin, gava di ezmanan de, girtin û berdan di destê elemana de bû û ew radibûn û li bajar û saristanên Ewripayê dixistin deyin ne dikirin; û bi lalbûna xue dibiriqîn.

Noba Me Hatiye

Îro weziyet guheriye; noba me hatiye. Yê ko dest bi bombardimana bajaran kiriye, ne em in, Goring e. Werşova, Roterdam guwah û şahidên me ne. Elemana resma bombardimana wan bajaran girti bûn, û di sînemeyan de ew pêş xelkê dikirin û dixwestin pê çavê dinyayê bitirsînin, xelkê diltirsiyandî bikin. Heta hilweşandin û qelandina nazism û fasizmê û terefdarên wan, em dev ji bombardimanên giran bernadin. Bila dijmin û tu kes me keve pey hêvî û niyazên bêdawî.

Qiwetên Mihwerê dixwestin me bigirin, me ew girtin.

Mr. Îdin li ser pirsa çêkrina waporan û cengê noqavan gotiye : Waporên bar û eskerkêş yên ko destgehên me de têne çêkirin her bêtir dibin;û hejmarên waporên me yên ko têne xeriqandin her û her hindiktir; û Noqavên dijmina yên ko têne binavkirin tim û daim Zêdetir dibin. Şerê Noqavan dom dike, hêj ne qediyaye: lê em dizanin ko tasa şihînê ber bi me ve giran bûye.

DÛRIK

DÛRIKÊN LI BER TEMBÛRÊ

Lê Gewrê

Lê gewrê man û man
Delalê man û man
Kiras-sorê hebreman
Gewra min j' mala Ferman
Serê memkê te hildan
D' paşila te de xwey dan.

Min serê memka giwaşt
Sê fincan av j' hatin xwar
Min fincanek jê vexwar
Û w'ez bûm wek zîvê al
Ez bûm wek markî teyar.

E'j kaşê Kûdê hatim xwar
L' Qeraşîkê bû hawar
S'ê siwar derketin bi xar
Yek lawê Elyê Biro
Yek lawê Hefsa Kûnxwar
Yek law' Mehmedê Biro
Karê oda xwe kiro

Lo erdiko beyaro
Min lê çandî xiyaro
E' çibkim j' dosta bi yaro
Min cotê memika xwaro
Yek sêv, yek pirtiqalo.

Lo erdiko hilmiştî
Mi' sê gav lê rahiştî
E' çibkim j' dosta b'dergistî

Heçî çû odê !
Xizmeta odê kiro
Nanê xwe b' xwe re biro
Tfî li ma'qûlê wilo
Ko te kev halê wilo

Hey gewrê, gewrê, gewrê
Tama memkên te xweş in
Mîna hejîra Hewrê
Ezê b' çeplê te bigrim
Bavêm seraya Stewrê

Emîna

Emîna bûka salê
Te kinkê bi fesalê
Çavreşê çavxezalê
Eman n' ma lê Emîna

T' xwediya teşt glokê
Tak rêhana ber bihokê
Bihna t' bihna şmamokê
Ez l' cem rakim şev û rokê
Ez têr na bim ji vê glokê.

Ev sibe ye berxa kiş kê
Xilxalê te bi xiş xiş kê
Ev sibe ye berxa berde
Mêrê xerab kul û derd e.

Jina pîs t' laq d' dest de
Ti b' kêr nayî were m' berde
T' mîna nizka nekelî
T' mîna nizka serê sibehê
Çar tilya av di ser de.

DEMA NIHA

M. JEAN HELLEU

Nimînendeyê Frensé é Nù

Sefîrê Frensê Cenabê M. HELLEU bûye Nimînendeyê Frensê li Sûriye û Libnanê û ketiye şûna General KATROUX.

Madame JEAN HELLEU roja yekşembê ji Londrê hatiye Bêrûtê.

SED & SIH BALAFIR

Refên Sovyetî Elemana bi Sùnda Vedigerînin

Moskû.— R: Radyoa Moskovayê elam dide : refên sovyetî li Smolensk, Karaçev û Krasniyê xistine. Elemana bi 500 balafiran dikirin direjî Kurskê bikin ; çekê me ê hewayê pêşbiriya wan kiriye û 130 balafirên elemanî avêtine erdê; 30 mekîneyên rûsî venegeriyane warên xwe.

Waşington — A. F. I. Serek wezîrê japonyayê M. Tojo gotiye: na be ko em xwe bixapînin ; hal û rewişa me gelek zehmetdar e. Divê emê zorê bidine xwe, da ko bikarin welatê xwe ji perîşaniyê xelas bikin.

Moskû.— Danezana sovyetî a nîvê şevê elam dide : şer di Kuban û bakur — rohelatê Novorosiskê de dom kiriye. Di qadên din de rewişa eskerî bi awakî hêja ne guheriye. Refen sovyetî di eniyên şerî de 60 qamyan tejî esker an çek û posat dagirti xira, 3 depocebilxane ber hewa; 12 betariye top û qumbere avêjên çepera lal kirine. Di xeliça Fenlandyayê de du waporên dijmin hatine xeriqandin.

Çung-King— R : Danezana çînî elam dide : Qiwetine mezin ber bi Işangê ve dimeşin. Dora bajarê Şang-Yangê bi timamî hatiye girtin. Êrîşên japona yên ko li wê erdê destpê kiri bûn hatine şkênandin ; ji hêla jêrîn ve 30.000 kuştiyên japonî li erdê mane.

Londre— R : Bombeavêjên brîtanî û emerîkanî meha borî 351 nêçîrvanên Mihwerê avêtine erdê.

Nû-York— A. F. I. Meha gulanê destgehên emerikanî 175 waporên bar û eskerkêş çêkirine ; hemî bi hev re 1.780.000 ton mezin.

Waşington— R : Bi awakî resmî didin Zanîn: Noqavên emerîkanî di avên Rohelatê-Dûr de 7 waporên japonî bin av kirine ; di nav wan de destriyorek jî heye.

Waşington— Hawîrên eskarî elam dane ko şerê Atuyê qediyaye ; û qiwetên hevalbenda-bi awakî mezin dest bi êrîşî Kiskayê bikin.

Otawa - R: Serekcimhûrê Çekoslovakî M. Benes di pêşiya civat miletê Qenadî de peyiviye.

Londre R - Mr. Staford Krips, wezîrê britanî ê çêkirina balafiran duhî êvarê hatiye Irlanda Bakurî.

Berlîn - Ejensa elemanî D.N.B. mukir tê ko leşkerên sovyetî di nav 24 saetên dawîn de, der eniya Kubanê xetên elemena neqeb kirine.

Waşington - Mr. Joseph Davis, nimînendeyê serekcimhûr Mr. Rûzwelt li Sovyetistanê, duhî vegeriyaye Waşingtonê.

5 MILYON ESKER

Qiwetên Rûsî Én Mezin Hatine Eniya Rohelatî

Moskû — Çar Milyon Eskerên Rûsî li ber dest in. Mareşal Voroşilov û Budyenî ev esker gihandine û hînî şerkirinê kirine. Ev çar milyon şerevanî wê bikevin meydana şerî.

Nû-York — A.F.I. Serekcimhûrê Çekoslovakyayê M. Benes li Nû-Yorkê peyiviye û gotiye: Heye ko ev şer ji nişka ve biqede; ji ber vê yekê, Hevalbenda divê xwe ji bona karên piştî şerî pêk bînin. Di dawiya vî şerî de divê emê armancên jêrîn bêxin dest;

1 — Qelandina nezism û fesizmê;
2 — Hemi erdên ko naziyan vegirtine divê vegerin xwediyên xwe;
3 — Germanistan divê bitimamî bête ji çek kirin;
4 — Êşandina peyayên ko ji vî şerê xedar berpirsiyar in;
5 — Tezmîna zererên ko elemana gihandine milet û mirovan û welatên di wan.

Çung-King — Danezaneke çînî elam dide ko qiwetên çînî nihû dirêjî Itsû û Hupehê dikin.

Cezayir — Komîta Frensizî a bilind ya serbestiya Welêt civanek daniye, ev civan Çar saet dom kiriye, lê tu danezan ne hatiye belav kirin .

Londre— A.F.I. Meha Gulanê 30 noqavên dijmin hatine bin av kirin; û 120 heb jî, ji qiwet ketine.

Londre — R : Şerê Behra Spî lez û bez digehe dewra xwe a germtir; vegirtina girava Pantelariyayê îşê saet û rojan e. Balafirgeh û bendera vê giravê a biçûk bi derbên bombe û gulleyên Hevalbenda bi timamî xira bûne.

Moskû — R: Musolînî eskerên xwe ji Yewnanistanê dikişîne Italyayê; trêna pêşîn, tejî eskerên talyanî ji Yewnanistanê rabûye û berê xwe daye Italyayê.

MIJDE

Eme yekem care be keretek sê genc le gence kanman beyekewe şehadetî (B. A.) wer agrin le Kullîyey Amerîkanî Bêrût. We êmeş lêre da nawyan be fexrewe bilaw ekeynewe, we bangîyan ekeyn bo becê hênanî ew xizmetaney be ser şanyaneweye ; le gel tebrîk kirdinman be dilî germewe :

1. Muhemmed Ermexanî ;
   (B. A.) le (kimya) da
2. Alî Saîb ; (B. A.) le (Adab) da
3. Qadir Xefaf ; (R. A.) le (Hendese) da

Emane her sêkyan le gencanî (Iraq) in, xiwa serberzyan bikat we emsalyan zor bikat.

DI WELATÊ ZEMBEQÊ GEWIR DE

Nivîsevan
Grigori Petrof

3

Wergerandok :
Qedrî Can

Cengîz-xan, ji nav kaşê Asiyayê bi milyonan însan berev kir û da dora xwe; Çîn, Hindistan, Îran, Rusya kevn giş kir bin destê xwe. (Peter Amiyenski), ji bona Qudsê ji destê muslîmanan bistîne Ewrûpa qatolîk giş rakir ser lingan. (Martin Luther), refermasion çê kir. Neron û Kalîgolan Roma kevnar bin ax kirin. Siyaseta Bismarq û Hohenzolern Almanya hejandin.

Xulase, yên dîroka miletan û heta dîroka beşeriyetê giş çê dikin: kesên bi heş, zeka a xwediyê quweta manewîn in; ew kes jî: qehreman in !. Ramîses; Romolos, Themistokl, Luther, Bîsmarq û ên mayîn jî ev kes in... (Lef Tolstoy) jî, yekcar eksê vê fikrê derpêş dike; û dibêje: «yên ku jiyînê di afirînin û armanca hadîseyan xêz dikin û reng û karaktêrê wan didin, ne Napolyon in... Koma milet bixwe ye. Ji aliyê din (Tomas Carlyl) jî; dibêje : koma milet mîna kaya rizyayî li ser axê rijiya ye, merivê mezin, yanî qehreman, mîna biruskên, ji ezmanan dikevin, vê kayê bi hev didin girtin..! Koma milet didin jiyandin . . . (Lef Tolstoy), lewhakî din teswîr dike û dibêje: «Bifikirin, ku di deryayê de, gemiyek mezin, bi rê dikeve, li pêşiya gemiyê av, mîna şirîtekê, direve . . . Kî kane bibêje ku ev şirîta avê, gemiyê li pê xwe di kişîne? Aşîkar e ko ev herikandina avê ji ber paporê çêdibe û ji ber wê direve... esil quwet di paporê de ye... (Tolstoy), wisan dibêje: di miletekî de quweta hereketê pêda bibe û bimeşe, ew ji ber xwe hereket dike û bera ava pêşiya xwe dide; ji nav xwe peyakî dibijêre ko ew peya, jiyîn û mêla milet îfade dike.

Xwediyê çîroka «Ceng û li hevhatin»ê (Lef Tolstoy) heke fikra (Çarlyl) ya birûsk û mêranîyê qebûl bikira ewê wisan bigota: Belê, merivê mezin: qehremanek e.., birûskek e... Lê koma milet ne tebeqake kîlê ye, ne jî kaye ke riziyayî ye. Ew, xwediyê wê birûskê ye ku ji nav xwe çê dike... Çi wextê ewrek, yan gelek ewr bi elektrîkê tije bin, birûsk, bi xwe çê di bin...

Heke di ewr de electirîk tune be, birûsk jî çênabe... Ewrê ku ne ji mija avî bin nacivin.., Milet jî wisan in... Heke di milet de mezinatî û merxasîtî hebe ji nav milet birûsk çêdibe û qehreman der dikevin...

Bi nêrîna pêşîn ev her du nezeriye mîna zidê hev xuya dikin. Ji nav wan divê yek bê bijartin. Gelo (Carlyl) rast dibêje, yan (Tolstoy)?? Ev zidiyeta di nav her diwan de tiştekî eşkere ye... Ya rastî, nezeriyên wan ne eksê hev in; ev her du rastiyê temam dikin. Ne lazime ku meriv bêje; ya (Carlyl) ya (Tolstoy) rast dibêje... Her diwan jî rast gotine ... Her du, mîna ruyê peran e, her yek ji wan nîvekî rastiyê ye.

Qehreman, xelkê di înîn heyecanê,.. Lê wan, bi heyecan û guriya agirê ku ji milet standine, di şewitînin... Her wekî em edesakê bêxin destê xwe... edese wisan çêbûye ku, çiqas ronayî di nav saheyekê de belav bûye, di yek nuqtê de dicivîne...

Deqîqa Dawîn

Montevideo — R. Di Erjentînê de hikûmet hatiye gohartin.

Londre — R: Di Tûnis, Bizert û Pozê Bonê de 558 balafirên Mihwerê—433 elemanî û 125 talyanî— ketine destê Hevalbenda.

Londre—R: Mêcir Etlê di peşiya civatmilelê Brîtanî de, xesarên ko di nav sê salên şerî ên pêşîn de gihane Ordiyên Kiswerê Brîtanî elam daye. Xesar ev in: kuştî 92,089, brîndar 88.294, winda bûyî 262,717, hêsîr 107.891 peya. 275,844 hebên wan ji xelkê Brîtaniyayê ne.

Londre—R: Noqavên brîtanî 6 waporên dijmin bin av kirine.

Moskû— Çekê rûsî ê hewayê hefta borî 752 balafirên elemanî xistin erdê.

Waşington— Qiwetên emerîqanî di dora girava Bugenvilê de 3 wapor û 15 balafirên japonî xira kirine.

Waşington—R: Di civana rojnamevanan de serekcimhûr Rûzwelt gotiye ko Stalîn jê re kaxezek şiyandiye, lê ne gotiye tê de çi heye.

Montevideo— R: Nûçeyên ko ji Erjentînê tên pêşçavan dikin ko zehf lekên Ordiya Erjontînê li Hikûmeta xwe rabûne. General Markez hatiye tayîn kirin fermandarê qiwetên cezadanê,

Moskû — R: Serfermandariya Sovyetî elam dide ko di nav sê mehên dawîn de, çekê rûsî ê hewayê 5000 balafirên elemanî avêtine erdê.

Londre—R: Sefîrê Emerîqayê Mr. Winan û yê Sovyetistanê M. Maiskî bi hafa Mr. Îdin ketine, wezîrê Brîtanya-Mezin ê dervekariyê.

ÇAPA KURDI

KOVAR Û ROJNAMEYÊN KURDÎ

Kovar û rojnameyên kurdî yên ko îro belav dibin ev in:

Reya-Teze : Li heftê sê caran û li bajarê Rewanê belav dibe; rojnameya kurdên Sovyetistanê ye. Bi zar û bi tîpên kurdmancî tête nivîsandin.

Jiyan : Kovareke edebî û ilmî ye; li serê her heftê carekê û li Sileymaniyê bi der têt. Bi zarê soranî têté nivîsandin.

Gelawêj : Kovareke edebî û ilmî ye. Li serê her mehê carekê li Bexdayê derdikeve. Zarê wê soranî ye. Kovara Kurdî a mezintir û tekûztir e.

Hawar : Kovareke edebî ye. Ji sala 1933-an ve li Şamê û bi zarê kurdmancî têté belav kirin.

Ronahî : Ev du sal in, li Şamê dest bi derketinê kiriye. Zarê wê kurdmanci ye. Ronahî kovareke misewer e û li serê mehê carekê derdikeve.

1ère ANNEE LUNDI 7 JUIN 1943 NUMERO 6

LE JOUR NOUVEAU

Direction: Beyrouth Wakfs Tabet Place des Canons Tél.. 74-04 et 84-41

QUOTIDIEN KURDE
Directeur - Propriétaire: EMIR Dr. KAMURAN AALI BEDIR KHAN

Le Numéro 10 P.L.S. - Abonnement Syrie-Liban 10 L.L.S. Etranger 2 L. Stgs.

Vers la Victoire

CHRONIQUE HEBDOMADAIRE DE LA GUERRE

L'évènement le plus important de la semaine est l'accord survenu le 3 Juin entre le Général DE GAULLE et le Général GIRAUD et la création du«Comité Français de la Libération». Ce Comité de la Libération est présidé par les Généraux DE GAULLE et GIRAUD ; il est composé en plus des Généraux GEORGES et CATROUX, de MM. MASSIGLI, André PHILIP et Jean MONNET; deux membres restent à désigner.

Cette date du 3 Juin restera l'une des plus importantes de la guerre et une date capitale de l'Histoire de France. Depuis le 3 Juin l'Empire Français tout entier est entré dans la guerre de la Libération; avant même que les conversations d'Alger n'aient abouti, la flotte française d'Alexandrie était entrée dans la lutte plaçant ainsi la marine française au 3me rang des marines de guerre des Nations Unies. Déjà le Comité de la Libération a pris quelques mesures importantes en remplaçant à de hautes fonctions les éléments douteux; c'est ainsi que Général CATROUX dont les qualités d'homme d'Etat ont fait merveille dans la préparation et l'aboutissement des conversations d'Alger est nommé Gouverneur Général de l'Algérie et placé à la tête de la «Coordination des Affaires Musulmanes». Il faut croire que la Syrie et le Liban sont une grande école pour nos hauts représentants puisque Mr. Gabriel PUAUX qui avait laissé ici un excellent souvenir est nommé Résident Général au Maroc.

Sur le front d'Europe rien d'important à signaler. Le bombardement méthodique de l'Italie du Sud et surtout de la base de Pantellaria se poursuit. Un convoi italien a été attaqué et en partie détruit près du Cap Spartivento; pas de grand bombardement en Allemagne depuis le raid massif contre Wupperstal à la fin de la semaine dernière, mais attaque quotidienne des voies de communications en France, en Belgique, en Hollande.

En Russie très grande activité aérienne qui coûte cher aux Allemands; raid de 500 bombardiers contre la base d'Orel.

En Chine la 5ème offensive de grande envergure contre Chunk-King a échoué et les Japonais se trouvent dans une situation dangereuse au sud du Yang-tsé-Kiang.

A la veille des grands événements militaires qui se préparent, l'Allemagne vient de subir un échec sur le plan moral: le dernier gouvernement isolationniste d'Amérique, celui de l'Argentine vient d'être renversé par un mouvement révolutionnaire qui s'est fait aux cris de «Vive la Démocratie»

L'Allemagne a perdu la guerre sur le plan moral et diplomatique. Elle va la perdre sur le plan militaire.

B,

Les DEPECHES de la NUIT

ALGER: — C'est dans un remarquable enthousiasme patriotique que s'est déroulé hier matin le Congrès Algérien de la France Combattante groupant plus de 4000 membres des associations de résistance telles que «Combat» «Groupe d'action socialiste» etc. dans la salle du cinéma Majestic.

Cette manifestation n'avait aucun caractère officiel ayant été prévue avant l'accord consacrant la formation du Comité Français de la Libération.

La cérémonie de l'intronisation du Général CATROUX dans ses nouvelles fonctions de Gouverneur-Général d'ALGERIE s'est également déroulée hier.— Le Général CATROUX est arrivé précédé et suivi par une escorte de spahis en grande tenue. Il fut salué par les applaudissements enthousiastes des délégués et du public. Très à l'aise au milieu de cette foule de personnalités coloniales et musulmanes, le Général CATROUX prononça une courte allocution.

Front de Méditerranée

L'Amirauté Britannique communique que les sous-marins de la Marine Royale opérant en Méditerranée ont encore coulé 6 navires ennemis au cours de la semaine qui vient de s'écouler, entre la Côte d'Azur et la Sicile.

Front de Russie

La semaine qui vient de s'écouler a coûté à la Luftwaffe 752 appareils abattus en combats aériens ou détruits au sol, soit une moyenne de plus d'une centaine d'avions par jour pour le seul front oriental. Les Russes ont, pour leur part, perdu 212 avions au cours de cette même période.

Hier encore, 27 avions allemands étaient détruits dans le secteur de LENINGRAD que la Luftwaffe attaque toujours avec persistance. 22 bombardiers ennemis ont été descendus en combats aériens et les 5 autres par la D.C.A. soviétique.

EN CHINE les troupes du Maréchal TCHANG KAI CHEK exploitent leurs succès dans le HUPEH. Les Chinois ont coupé la retraite aux effectifs japonais mis en déroute dans la région de la ville d'Itou, au sud d'Ichang et sont en train de les décimer.

Dans le Honan, l'ennemi a tenté de franchir le fleuve jaune après une violente préparation d'artillerie mais il a été repoussé sur toute la ligne après avoir subi de lourdes pertes.

L'ITALIE SE DEBAT

En entrant dans la guerre, l'Italie s'était attendue à gagner des territoires et des honneurs, rapidement et facilement. Jusqu'ici, elle a perdu des soldats et des colonies, durement et implacablement. Pour elle, la défaite de la Tunisie était une catastrophe. Voilà pourquoi sans doute, elle insiste sur les pertes subies par les Alliés, sans sentir la maladresse qui consiste à parler dans ses émissions des 3.000 blessés britanniques que le Général Alexander vient de visiter en Afrique, infime partie des pertes subies par les Alliés, alors que la campagne de Tunisie vient de coûter 250.000 hommes à l'Axe, rien qu'en prisonniers.

Les pertes de Tunisie — non pas celles de l'Axe, mais celles des Alliés — reviennent donc dans les dernières émissions de Radio-Rome, avec une persistance surprenante. C'est que Rome n'ose plus parler des perspectives d'avenir, ni du passé, c'est qu'il cherche désespérément des sujets de propagande, pour rendre un peu de courage au peuple italien. Et agissant selon le vieux principe qu'une bonne peur est un moyen infaillible pour faire marcher un peuple, Radio-Rome agite le spectre du communisme.

On aurait pu penser, naivement, que ce spectre aurait perdu de volume par la dissolution de l'Internationale Communiste. Il n'en est rien. Parmi les cent commentaires insidieux diffusés à ce sujet par les postes italiens, choisissons ce compte-rendu d'un discours du Quisling grec :

« Le Président du Conseil Grec vient d'exprimer sa reconnaissance aux autorités allemandes et italiennes qui font preuve d'une parfaite compréhension pour la Grèce et défendent le pays contre la menace bolchévique» S'imagine-t-on les Grecs, mourant de faim dans leur pays pillé par les troupes de l'Axe, désirant la protection de ces même troupes contre la lointaine Russie ? Ils la désirent si peu que les partisans grecs multiplient les actes de sabotage et les attaques armées contre ceux qui ne sont pas plus en sécurité en Europe occupée que dans leur propre pays.

Car l'Italie sent le sol se dérober sous ses pas, dans le sens propre et figuré du terme. Chassés d'Afrique, harcelés en Yougoslavie et en Grèce, les Italiens sont pilonnés chez eux par les bombardiers anglais et américains. Et la radio fasciste, qui avait couvert de lauriers Bruno Mussolini quand il allait déverser le feu et la désolation sur les enfants d'Espagne, s'apitoye maintenant sur le sort des victimes de la guerre aérienne :

«La barbarie des bombardiers anglo-saxons qui se sont attaqués à la maison des enfants de Reggio en Calabre est sans précédent», entendions-nous, «Ils ont eu la satisfaction de tuer 33 nourrissons, 14 nourrices et une religieuse. Les églises de Sainte Lucie et de Saint Paul ont été endommagées.»

Car il est barbare de tuer des nourrissons italiens et d'endommager des églises italiennes, alors qu'il n'est pas barbare de tuer des enfants éthiopiens et de détruire la Cathédrale de Guernica, en Espagne. Les Italiens auraient-ils déjà oublié ces mémorables exploits de leur « Reggia Aeronautica» ? Il est permis de le supposer en écoutant cette perle :

«Les journaux espagnols estiment qu'il faut faire l'impossible pour éviter les ruines et les pertes infligées à la population civile. 99 fois sur 100, ce sont des objectifs non militaires qui sont atteints par suite du manque de précision des bombardements. Les journaux espagnols proposent donc aux chefs d'état d'arrêter la guerre aérienne».

Les bombardements dévastent maintenant les pays de l'Axe : il faut les arrêter. Quand ils ne dévastaient que la Pologne, l'Angleterre, la France, la Hollande, la Russi ou l'Espagne, ils étaient un «moyen légitime de guerre» et même un moyen humain, la guerre totale étant la guerre la plus rapide.

En bien : les Alliés n'arrêteront pas leurs bombardements : maintenant qu'ils ont conquis la supériorité aérienne, ils s'en serviront. Et l'Italie, atteinte dans son potentiel humain et dans son patrimoine colonial, le sera également dans son sol national en attendant la défaite complète

Lucie Vidal

MEDITERRANEE— 6 navires ennemis ont été coulés par des sous-marins britanniques

S. E. M. JEAN HELLEU

EST NOMMÉ DELEGUÉ GÉNÉRAL ET PLÉNIPOTENTIAIRE DE LA FRANCE AU LEVANT EN REMPLACEMENT DU GÉNÉRAL CATROUX.

POÈME KURDE

LE PATRE

Viens, rêvons ensemble,
Couchés sur ce sable,
Chauffés par la lumière ardente
De cette lumineuse tente,
Consolés par le vent tiède,
Caressant par nos yeux
Les étoiles
Accrochés à cette belle toile
Les mains dans les mains,
Les lèvres sur les lèvres;
Frileux
Comme des corps en fièvre.

Oubliant le temps
L'hiver, l'automne,
Le printemps.
La souffrance, la gaîté
La chaleur de l'été.
Pour sentir l'amour
Le plus chaud soleil
Doux comme le miel
Et piquant comme l'abeille.
Trompeur
Comme l'envie des choses
Réel
Comme les épines des roses.

Ainsi parla le pâtre
A sa belle
Les hirondelles passaient
Dans le ciel
La belle répondit :
Embrasse-moi, je te quitte,
Tu es pauvre
Et comme le vent, sans gîte.

DR. BEDIR KHAN

Vient de paraître
HISTORIQUE SOMMAIRE
DU
CHAR DE COMBAT
LE MAITRE DU CHAMP DE BATAILLE
par le
Commandant L. FOUQUET
des F. F. L.
Ouvrage édité et diffusé par les soins du SERVICE de PROPAGANDE des FORCES FRANÇAISES COMBATTANTES en MOYEN ORIENT
Dans toutes les librairies

Provisoirement, LE JOUR NOUVEAU *paraîtra une fois par semaine, le Lundi.*

LA PRESSE KURDE

Nous signalons, à nos lecteurs s'intéressant au mouvement culturel KURDE, les journaux et périodiques kurdes suivants:

RIYA TAZÉ organe des Kurdes de l'U.R.S.S paraissant à Erivan.

GALAWÉJ, la plus grande revue littérair kurde, paraitc haque mois à Bagdad, avec 80 à 100 pages de texte

JIYAN hebdomadaire politique et littéraire paraissant à Souleymanié.

HAWAR, revue littéraire bi-mensuelle paraissant à Damas. Textes kurdes et français.

RONAHI Revue mensuelle illustré, paraissant à Damas.

www.arsivakurd.org

JI BONA WELÊT

AZAHÎ Û SERBESTIYA AXA BAV Û KALIKAN

BAV BI KEÇA XWE RE DIÇE ŞERÊ ELEMANA

JI BONA SERBESTÎ, AZAHÎ, RAHETÎ Û MEZINAHIYA WELATÊ XWE EV HER DU SIWARÊN DELAL KETINÊ XIDMETA ESKERIYÊ.

Ji dê û bav û kalikên xwe ev Ûris in, û nedixwestin ko biyanî, elemanên zalim û zorker, di erdê wan de rûnin; wan bêxin bin hikmê xwe û axatiya wan bikin. Keçikê gati bû bavê xwe : tu pîr î... Bav lê vegerand û got: tu keçik î û zaro yî. Paşi, li halê welatê xwe nêrîn, dengê top û balafirên dijmina bihistin û gotine hev û du: Em her du bi kêr tên, li hespê xwe siwar bûn û berê xwe dane meydana şerî û bi vê mêraniyê Sovyetistanê pişta dijminên xwe şkênandiye.

www.arsivakurd.org